

Továbbhaladás feltételei

1. évfolyam

Magyar nyelv és irodalom

- Tudjon 1-2 mondatot alkotni eseményt ábrázoló képről. Valamennyi kis-és nagybetű biztonságos ismeretében tudjon a tanuló némán és hangosan olvasni.
- Előzetes felkészülés után tudjon 3-4 mondatos szöveget hangosan, szóképekben olvasni. Felszólításra, segítséggel javítsa olvasási hibáit.
- Tudjon legalább 2 mondókát és 1 memoritert.
- Biztosan tájékozódjon a tanuló a vonalrendszerben, az írás során a betűi egyértelműen felismerhetőek legyenek. Másoljon rövid 2-3 szavas mondatokat írott és nyomtatott szövegről, 1-2 percig megszakítás nélkül.

Matematika

- Alkalmazza a relációszókinccset: kisebb, nagyobb, egyenlő.
- Biztosan ismerje és használja a matematikai jelrendszert.(=, < ; >)
- Tudjon megállapításokat tenni: mennyivel több, mennyivel kevesebb.
- Ismerje a számok írását, olvasását 20-ig,
- Tudja a 20-as számkörben a műveletek biztos alkalmazását. Összeadás, kivonás, pótlás elvégzést tizesátlépéssel is.
- Alkalmazza a számok számjegyekkel történő helyes leírását.
- Tudja a mennyiségi viszonyok helyes megállapítását.
- Tudjon tárgyakat sorba rendezni szín-, méret-, forma szerint. Tudjon előrajzolás után díszítő sort megrajzolni a minták váltakoztatásával. Összeadás, kivonás értékeit tudja meghatározni.
- Számsorozat szabályának ismerje fel, folytassa, és egészítse ki megadott vagy felismert összefüggés alapján.
- Formák közötti különbségeket ismerje fel (kerek, szögletes). Az azonos formák közül az eltérők kiválogatását tudja megvalósítani.
- Tudjon megfigyeléseket megfogalmazni az alakzatok formájára vonatkozóan.

Környezetismeret

- Ismerje az emberi test arányait, a fő testrészek megnevezését.
- Ismerje és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit.
- Tudja összehasonlítani a mesterséges és természetes életközösséget
- Ismerje az évszakok jellemzőit.
- Ismerje az időjárás összetevőit.

- Elvárható az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése.

Testnevelés

- Ismerje a testnevelés órák alapvető rendszabályait, legfontosabb veszélyforrásait.
- Gyakoroljon fegyelmezetten és figyeljen a társakra. Tudjon kialakítani egyszerű alakzatokat.
- Alkalmazza a játékszabályokat és a játékszerepeket.
- Legyen képes végrehajtani alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgásokat.

Ének-zene

- A tanuló emlékezetből tudjon elénekelni 10 dalt.
- Különböztesse meg az egyenletes mérőt és a dal ritmusát (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel, dallamhangszerekkel).
- Ismerje fel a tanult zenei elemeket kottaképről.
- Szóltassa meg a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot egyénileg, vagy csoportosan.

Vizuális kultúra

- Készítsen az életkorának megfelelő, felismerhető ábrázolást.
- Elvárható az életkorának megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság figyelembe vételével.
- Tudja a felszerelését önállóan rendben tartani.
- Tudjon személyes kifejező alkotásokat létrehozni.
- Ismerje fel a saját érzéseit az alkotó és befogadó tevékenysége során és tudja azokat kifejezni.
- Alkosson két munkadarabot két különböző technikával.

Életvitel és gyakorlat

- Adott témakörben egy általa választott munkadarabot tudjon elkészíteni.
- Sorolja fel az elkészült mintadarab jellemzőit.

Etika

- Legyen tisztában legfontosabb személyi adataival. Tartsa be az udvarias társalgás elemi szabályait.
- Tudja gondolatait, érzéseit kifejezni rajzzal, szóval vagy cselekvéssel.

2. évfolyam

Magyar nyelv és irodalom

- A tanuló érthetően beszéljen. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására.
- Felkészülés után érthetően olvasson fel ismert szöveget.
- A memoriterek szöveghűen mondja el.
- Ismerje, alkalmazza az írott és nyomtatott betűket, másoljon pontosan.
- Alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban.
- Jelölje helyesen a j hangot 10-15 begyakorolt szóban. Helyesen válassza el az egyszerű szavakat.

Matematika

- Tudjon halmazokat összehasonlítani, állítások igazságtartalmát eldönteni. Ismerje a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát.
- Végezzen összehasonlításokat, azonosításokat, megkülönböztetéseket.
- Tudjon síkidomokat halmazokba rendezni tulajdonságaik alapján.
- Tudjon sorozatok létrehozni, folytatni, kiegészíteni adott szempont szerint.
- Biztonságos számírás és olvasás 100-as számkörben.
- Ismerje a római számok írását, olvasását.
- Tudjon képezni számokat, bontani helyi érték szerint. Ismerje fel a páros és páratlan számokat.
- Biztonságosan végezzen összeadásokat, kivonásokat, szorzásokat, osztásokat szóban és írásban.
- Tudja értelmezni a szöveges feladatot, jelenítse meg rajz segítségével, írja le számokkal.
- Biztosan ismerje a számok nagyságrendjét és helyi értékét.
- Alkalmazza az ellenőrzést, önellenőrzést, az eredményért való felelősségvállalást.

Környezetismeret

- Tudja megnevezni az erdő szintjeit, nevezzen meg néhány ott élő állatot és növényt.
- Ismerje a fa és cserje jellemzőit. Tudjon különbséget tenni fás szár és lágyszár között.
- Nevezze meg az emberi test főbb részeit, és érzékszerveit.
- Fedezze fel az élő és élettelen természet közötti különbséget.

Testnevelés

- Ismerje a testnevelésórák alapvető rendszabályait, a legfontosabb veszélyforrásait, balesetvédelmi szempontjait.
- Fegyelmezetten gyakoroljon és figyeljen a társaira, célszerűen használja az eszközöket.
- Tudjon helyváltoztató mozgásokat folyamatosan végezni.
- Ismerje a játékszabályokat, játékszerepeket.
- Ismerje fel a csapatérdek szerepét az egyéni érdekekkel szemben.
- Tudjon sportszerűen viselkedni.

Ének-zene

- A tanulók emlékezetből tudjon 15 dalt elénekelni.
- Ismerje az egyenletes mérő, tempó, ritmus, ritmusérték, negyed, nyolcadpár, negyedszünet, fél, ismétlés, ütem, ütemvonal, ütemmutató, ritmus fogalmát.
- Ismerje a tanult szolmizációs hangok kézjelét és betűjelét.
- Szóltassa meg a megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot egyénileg, vagy csoportosan.

Vizuális kultúra

- Tudjon saját élményeket vizuálisan megjeleníteni.
- Elvárható az életkorának megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság figyelembe vételével.
- Mesék, versek, kitalált történetek, médiaszövegek természetes és épített környezetének (pl. erdők, ligetek, állatok valós vagy fantázia szereplőinek (pl. hősök, ártók, bajkeverők, segítők) vizek, bódék, paloták, hidak, tornyok) illusztratív jellegű ábrázolását tudja megvalósítani.
- Alkosson két munkadarabot két különböző technikával.

Életvitel és gyakorlat

- Adott témakörben egy általa választott munkadarabot tudjon elkészíteni.
- Nevezze meg az általa használt anyagokat.
- Ismerje a balesetmentes eszközhasználat szabályait.

Etika

- A tanulónak életkorának megfelelő szinten reális képe legyen saját külső és belső tulajdonságairól.
- A beszélgetés során tudja betartani az udvarias társalgás elemi szabályait.
- Törekedjen arra, hogy érzelmeit a közösség számára elfogadható formában nyilvánítsa ki.
- Tudja megkülönböztetni egymástól a valóságos és a virtuális világot.

3. osztály

Magyar nyelv és irodalom

- A tanuló érthetően fejezze ki gondolatait. Előzetes felkészülés után érthetően olvasson fel az életkorának megfelelő hosszúságú, és tartalmú szöveget. A szövegből tudja megnevezni a szereplőket, a helyszínt.
- Használja az udvarias társalgás szabályait.
- Előzetes felkészülés után érthetően olvasson fel az életkorának megfelelő hosszúságú, és tartalmú szöveget.
- A szövegből tudja megnevezni a szereplőket, a helyszínt. Tudja az eseményeket időrendbe helyezni.
- A memoriterek szöveghűen mondja el.
- Készítsen egy adott témáról 5-6 mondatos fogalmazást.
- Ismerje fel a tanult szófajokat. Írásmunkái legyenek olvashatóak.

Matematika

- Adott tulajdonságú elemeket rendezzen halmazba.
- Az alapkövetelményeknek megfelelően írja és olvassa a számokat 1000-es számkörben. Tudja felírni a számok helyi érték, alak érték, valódi érték 1000-es számkörben.
- Negatív számokat tudjon leolvasni hőmérőről.
- Tudjon előállítani törteket színezéssel, rajzzal. Képről, szövegből tudja leolvasni a törtet. Legyen tisztában az egész és fél fogalmával.
- Tudjon természetes számokat nagyság szerint összehasonlítani 1000-es számkörben.

- Tudja a becslést és a kerekítést alkalmazni.
- Biztonságosan tudjon fejben számolni százaskörben.
- Ismerje és használja biztosan a szorzótáblát 100-as számkörben.
- Ismerje az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát. Alkalmazza a műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségét. Ismerje és alkalmazza a műveleti sorrendet.
- Tudjon háromjegyű számokat összeadni, kivonni; szorozni egyjegyű számmal írásban.
- Tudjon szöveges feladatokat értelmezni, adatokat kigyűjteni, megoldási tervet írni, becsülni, ellenőrzést végezni.
- Ismerjen fel növekvő és csökkenő számsorozatokot, tudja folytatni azokat.
- Tudjon létrehozni egyszerű módszerekkel háromszöget, négyzetet, téglalapot, sokszögeket. Tudja felismerni az alakzatokat, nevezze meg jellemzőiket.
- Értse a test és a síkidom közötti különbséget.
- Tudja felismerni, létrehozni a kockát, téglatestet, ismerje jellemzőiket.

Környezetismeret

- Tudja az életközösségek (mező, vizek- és vízpartok) növényeinek (gyógynövény, gyomnövény) és állatainak (rovar, madár, emlős) csoportosítását.
- Ismerje az ember és a természet kapcsolatának fontosságát.
- Ismerje Magyarország domborzati térképét, melyen tudja jelölni a fő világtájakat. Ismerje fel a felszíni formákat.
- Tudja alkalmazni az egészséges életmód alapvető elemeit az egészségmegőrzés érdekében.

Testnevelés

- Ismerje a megismert játékok alapszabályait. A játékok, versenyek során magatartási szabályok betartása, sportszerű viselkedés.
- Tudjon alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgásokat folyamatosan és magabiztosan végrehajtani.
- Tudja a természetes mozgásformákat folyamatosan, és magabiztosan végrehajtani.
- Ismerje a futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteit.
- Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzetet tudjon megtartani.

Ének-zene

- A tanuló emlékezetből tudjon elénekelni 20 dalt.
- A tanult zenei elemeket / ritmus, dallam/ felismeri kottaképről .
- Figyelmesen hallgatja az életkori sajátosságainak megfelelő zenei részleteket.
- A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot megszólaltatja egyénileg, vagy csoportosan.

Vizuális kultúra

- Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkorának megfelelően értelmezze.
- Tudjon élmény- és emlékkifejezést, illusztrációt készíteni; síkbáb és egyszerű jelmezt készíteni; jeleket, ábrákat egyszerű tárgyakat alkotni.
- Biztonságosan és rendeltetésszerűen használja az anyagokat, eszközöket, és technikákat.
- Használja a legismertebb formákat, színeket, vonalakat, térbeli helyeket és irányokat.
- Téralkotó feladatok során a megfelelő térbeli szükségleteket ismerje fel.
- Alkosson két munkadarabot két különböző technikával

Életvitel és gyakorlat

- Készítsen el egyszerű tárgyakat mintakövetéssel.
- Aktívan vegyen részt csoportmunkában, önállóság és együttműködés a tevékenységek során egyaránt valósuljon meg.
- Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
- A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazását sajátítsa el.

Digitális kultúra

- Közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit.
- Egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz.
- Grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre.
- Információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt.
- Ismeri a mobileszközök alkalmazásának előnyeit, korlátait, etikai vonatkozásait.
- Elmélyülten dolgozik digitális környezetben, önellenőrzést végez.

Etika

- Tudjon a tanuló önmagáról reális képet adni külső, és belső tulajdonságai alapján.
- Tudjon odafigyelni társaira, tudja kifejezni érzéseit, gondolatait.
- A megértett szabályokat igyekszik betartani.
- Érzelmileg kötődjön a magyar kultúrához.

4. osztály

Magyar nyelv és irodalom

- A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat.
- Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget.
- Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján.
- Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.
- A memoritereket szöveghűen mondja el.
- Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával
- Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg azokat szövegben is.
- A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat.
- Másoljon pontosan, tollbamondást kevés hibával írjon.
- Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek.

Matematika

- Adott tulajdonságú elemeket rendezzen halmazba.
- Az alapkövetelményeknek megfelelően írja és olvassa a számokat 10000-es számkörben. Tudja felírni a számok helyi érték, alaki érték, valódi érték 10000-es számkörben.
- Negatív számokat tudjon leolvasni hőmérőről.
- Tudjon előállítani törteket színezéssel, rajzzal. Képről, szövegből tudja leolvasni a törtet. Legyen tisztában az egész és fél fogalmával.
- Tudjon természetes számokat nagyság szerint összehasonlítani 10000-es számkörben.
- Tudja a becslést és a kerekítést alkalmazni.
- Biztonságosan tudjon fejben számolni száz-as számkörben.
- Ismerje és használja biztosan a szorzótáblát 100-as számkörben.

Környezetismeret

- Ismerje fel az élőlényeket (növények, gombák, állatok), tudja felsorolni jellemzőiket.
- Tudja a hosszúság és idő mérését, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslését.
- Tudja elhelyezni Magyarországot a földrajzi térben, valamint hazánk nagytájjait nevezze meg.
- Ismerje az energiaforrások szerepét a mindennapi életben.

- Mutassa be az ember életkori szakaszait, valamint a közösségekben való helyes kulturált viselkedés szabályait tudja megnevezni.

Testnevelés

- Tudjon alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgásokat célszerűen, folyamatosan és magabiztosan végrehajtani.
- Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzetet tudjon megtartani.
- Ismerje a futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteit.
- Tudjon alkalmazni tolásokat, húzásokat, emeléseket és hordásokat.
- Tudjon egy úszásnemben 25 méter biztonságosan leúszni.
- Ismerje a különböző sporteszközök biztonságos használatát, alaptechnikai és taktikai elemeket tudjon alkalmazni.

Ének-zene

- A tanuló emlékezetből tudjon elénekelni 25 dalt.
- Legyen képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni.
- Ismerje fel a tanult zenei elemeket (pl. ritmus, dallam) kottaképről (kézjel, betűkotta).
- A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot megszólaltatja egyénileg, vagy csoportosan.
- Tudja megnevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat.

Vizuális kultúra

- Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkorának megfelelően értelmezze.
- Tudjon élmény- és emlékkifejezést, illusztrációt készíteni; síkbáb és egyszerű jelmez készíteni; jeleket, ábrákat egyszerű tárgyakat alkotni.
- Biztonságosan és rendeltetésszerűen használja az anyagokat, eszközöket, és technikákat.
- Használja a legismertebb formákat, színeket, vonalakat, térbeli helyeket és irányokat.
- Téralkotó feladatok során a megfelelő térbeli szükségleteket ismerje fel..
- Alkosson két munkadarabot két különböző technikával.

Életvitel és gyakorlat

- Használati utasítások értő olvasása, betartása alapján készítsen el egy egyszerű tárgyat.
- Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.

- A kerékpár használatához szükséges ismereteket sajátítsa el.
- Aktívan vegyen részt csoportmunkában, önállóság és együttműködés a tevékenységek során egyaránt valósuljon meg.

Digitális kultúra

- Kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából.
- Közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban.
- Egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít.
- Információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására.
- Tisztában van a személyes adat fogalmával, törekszik megőrzésére, ismer néhány példát az e-Világ veszélyeivel kapcsolatban.
- Kiválasztja az általa ismert informatikai eszközök és alkalmazások közül azokat, melyek az adott probléma megoldásához szükségesek.

Etika

- Tudjon a tanuló önmagáról reális képet adni külső, és belső tulajdonságai alapján.
- Tudjon odafigyelni másokra, szavakkal is ki tudja fejezni érzéseit és gondolatait, be tud kapcsolódni csoportos beszélgetésbe.
- Érti a szabályok jelentőségét a közösségek életében, kész a megértett szabályok betartására, részt tud venni szabályok kialakításában.
- Tisztában van a magyar kultúra jelképeivel.

5. évfolyam

Informatika

- A tanuló ismerje a számítógép főbb részeit, a perifériákat. Ismerje a hardver és a szoftver fogalmát.
- Tudjon tájékozódni a grafikus operációs rendszerben. Legyen képes alapvető fájl- és mappaműveletek elvégzésére. Ismerje a rajzolóprogram alapvető funkcióit.

- Legyen képes alapvető karakter és bekezdésformázások elvégzésére. Tudjon hétköznapi algoritmusokat megfogalmazni.
- Ismerje az Imagine Logo alapvető utasításait.
- Ismerje a számítógépes hálózat fogalmát, vázlatos felépítését. Legyen képes az elektronikus könyvtár használatára.
- Tudjon önállóan e-mail írni/olvasni.

Irodalom

- Különböző szövegek értelmes felolvasása, értő olvasása. Jól olvasható íráskép, az írásos rendezett szöveghelyezés.
- Ismeri és alkalmazni tudja a legalapvetőbb anyaggyűjtési, vázlatkészítési módokat. Törekszik az igényes, pontos és helyes fogalmazásra, írásra.
- Képes életkori sajátosságának megfelelően, a tőle elvárható önálló feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával
- A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.
- Egyszerűbb olvasmánytartalmak összefüggő tömörítése az időrend megtartása.
- Lírai művek (verselés, képiség) felismerése.
- Meg tudja fogalmazni, mi a különbség a mese és a monda között.
- El tudja különíteni a ritmikus szöveget a prózától.
- Fel tud sorolni három-négy művet Petőfitől és Aranytól, képes egyszerűbb összehasonlítást megfogalmazni János vitéz és Toldi Miklós alakjáról.
- Képes értelmezni A walesi bárdokban rejlő üzenetet, és meg tudja világítani 5–6 mondatban az Egri csillagok történelmi hátterét.
- El tudja különíteni az egyszerűbb versekben és prózai szövegekben a nagyobb szerkezeti egységeket.
- Össze tudja foglalni néhány hosszabb mű cselekményét (Toldi, Egri csillagok), meg tudja különböztetni, melyik közülük a regény és melyik az elbeszélő költemény.
- Értelmesen és pontosan, tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tud felolvasni szövegeket.
- Részt tud venni számára ismert témájú vitában, és képes érveket alkotni.
- Ismert és könnyen érthető történetben párosítani tudja annak

- egyes szakaszait a konfliktus, bonyodalom, tetőpont fogalmával.
- Képes az általa jól ismert történetek szereplőit jellemezni, kapcsolatrendszerüket feltárni.
- Képes néhány példa közül kiválasztani az egyszerűbb metaforákat.
- Képes művek, műrészletek szöveghű felidézésére.
- Az olvasott és megtárgyalt irodalmi művek nyomán képes azonosítani erkölcsi értékeket és álláspontokat, képes megfogalmazni saját erkölcsi ítéleteit.
- Különböző fogalmazási műfajok; Elbeszélés, leírás, jellemzés készítésére képes a megbeszélte olvasmányok vagy személyes élmény alapján
- Fogalmak: monda, rege, ballada; konfliktus, epizód, motívum, nézőpont, cselekményszál; allegória, alliteráció, időmértékes verselés,
- Szerzők és művek: Arany János: Toldi, A walesi bárdok, Rege a csodaszarvasról; Gárdonyi Géza: Egri csillagok; egy népballada; történeti mondák; néhány vers a XX. századi magyar irodalomból.

Magyar nyelv

- A beszédhelyzethez (címezett, szándék, tartalom) és a nyelvi illem alapvető szabályaihoz alkalmazkodó beszédmód a kommunikációs helyzetekben.
- A szófaji rendszer ismerete: alapszófajok, viszonyszók, mondatszók.
- A tanuló ismeri a tanult alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások), valamint az igekötők általános jellemzőit, alakjait, sajátosságait, a hozzájuk kapcsolódó főbb helyesírási szabályokat, amelyeket az írott munkáiban igyekszik alkalmazni is.
- A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.
- A szófajok helyesírása és nyelvhelyességi kérdései.
- A tulajdonnevek és a belőlük képzett melléknevek helyesírásának egyszerűbb esetei.

Matematika

Gondolkodási módszerek

- Tudjon elemeket halmazba rendezni adott tulajdonság alapján.

- Tudja állítások igazságát eldönteni.
- Tudjon néhány elemet sorba rendezni.

Számтан, algebra

- Ismerje a tört, tizedestört, negatív szám fogalmát. Tudjon pozitív törteket szorozni és osztani pozitív egészszel.
- Ismerje a 2-vel, 5-tel, 10-zel, 100-zal való oszthatóságot.
- A mindennapi életben felmerülő egyszerű, konkrét arányossági feladatokat tudja megoldani következtetéssel.
- Tudjon megoldani egyszerű egyenleteket szabadon választható módszerrel.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Biztosan tudjon tájékozódni a derékszögű koordináta-rendszerben.
- Tudjon folytatni egyszerű sorozatokat.

Geometria, mérés

- Helyesen használja a pont, egyenes, szakasz fogalmát.
- Tudja adott pont tengelyes tükörképét megszerkeszteni.
- Tudjon párhuzamos és merőleges egyeneseket előállítani, szöveget másolni, szakaszfelező merőleget szerkeszteni.
- Tudja kiszámítani háromszögek, négyszögek területét.
- Tudja kiszámítani téglalap felszínét és térfogatát konkrét esetekben. Tudja átváltani a térfogat és őrőrtalom mértékegységeit egyszerűbb konkrét gyakorlati feladatokban.

Valószínűség, statisztika

- Konkrét feladatok kapcsán ismerje fel a biztos és a lehetetlen eseményeket.
- Tudja néhány szám számтani közepét (átlagát) meghatározni.
- Tudjon egyszerű diagramokat készíteni.

Angol nyelv

Hallott szöveg értése

Utastásokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket megért; Jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr;

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti.

Beszédkésztség

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol;

Jórészt tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,

Kérdéseket tesz fel;

Megértési probléma esetén segítséget kér;

Tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt vesz.

Olvasott szöveg értése

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat elolvas;

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál;

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megért.

Íráskésztség

Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen leír;

Egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz;
Egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözlés) létrehoz

Történelem

- A diák legyen képes a korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.
- Tudjon információt gyűjteni adott történelmi témában, tanári segítséggel.
- Tudjon tanult történetet önállóan elmesélni a kerettantervben megjelölt fogalmak felhasználásával.

- Tudja a tanult történet lényegét kiemelni.
- Tudjon különböző korszakokat térképen beazonosítani.
- Tudjon távolságot becsülni és számításokat végezni történelmi térképen.

Erkölcstan

- A tanuló tisztában van az egészség megőrzésének jelentőségével, és tudja, hogy maga is felelős ezért.
- Tudatában van annak, hogy az emberek sokfélék, és elfogadja a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget, valamint az etnikai és kulturális különbségeket.
- Gondolkodik saját személyiségjegyein, törekszik vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére.
- Gondolkodik rajta, hogy mit tekint értéknek; tudja, hogy ez befolyásolja a döntéseit, és hogy időnként választania kell még a számára fontos értékek között is.
- Képes különféle szintű kapcsolatok kialakítására és ápolására; átlátja saját kapcsolati hálójának a szerkezetét; rendelkezik a konfliktusok kezelésének és az elkövetett hibák kijavításának néhány, a gyakorlatban jól használható technikájával.
- Fontos számára a közösséghez való tartozás érzése; képes átlátni és elfogadni a közösségi normákat.
- Nyitottan fogadja a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat.
- Érzékeli, hogy a társadalom tagjai különféle körülmények között élnek, képes együttérzést mutatni az elesettek iránt, és lehetőségéhez mértén szerepet vállal a rászorulóknak segítségében.
- Megbecsüli a neki nyújtott segítséget.
- Tisztában van azzal, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és törekszik rá, hogy életvitelével minél kevésbé károsítsa a természetet.
- Ismeri a modern technika legfontosabb előnyeit és hátrányait, s

felismeri magán a függőség kialakulásának esetleges előjeleit.

- Tisztában van vele, hogy a reklámok a nézők befolyásolására törekszenek, és kritikusan viszonyul a különféle médiaüzenetekhez.
- Érti, hogy a világ megismerésének többféle útja van (különböző világgépek és világnézetek), s ezek mindegyike a maga sajátos eszközeivel közelít ugyanahhoz a valósághoz

Testnevelés

- legyen képes a sportból eredő veszélyek elhárítására
- tudjon indulatmentesen a sportszerúségi szabályok betartásával küzdeni és elviselni a kudarokat
- legyen képes négyütemű gyakorlatokat végrehajtani eszközzel
- tudjon kitartóan futni 6-8 percig
- A rendgyakorlatok vezényszavak szerinti igényes kivitelezése. A mozgásanyaghoz illeszkedő bemelegítésre alkalmas
- gyakorlatok ismerete, kiválasztása, alkalmazni képes tudása. Képességfejlesztő gyakorlatok ismerete, alkalmazni képes tudása.
- Tornagyakorlatok felismerhető végrehajtása és összekapcsolása. Atlétikai mozgások rendezett végrehajtása.
- Labdajátékokban a megismert technikai és egyszerűbb taktikai elemek játékban történő kísérletei. Szabadban szabadidős tevékenységek igényének megléte.

6. évfolyam

Biológia

- Ismerjék az életközösségek legjellemzőbb, táplálékláncot alkotó fajainak nevét, külső felépítését, életmódját.
- Tudjanak egy – egy táplálékláncot összeállítani a különböző életközösségek megismert élőlényeiből.
- Legyenek képesek kiemelni és összehasonlítani a különböző tájakon élő növények állatok lényeges ismertető jegyeit.
- Mondjanak egy – két példát a különböző életközösségek élőlényeinek testfelépítése és környezete közötti összefüggésekre.
- Legyenek tisztában azzal, hogy a természetes életközösségek védelme az egész földi élet számára létfontosságú. Észleljék, ha a környezetük állapota romlik, legyen igényük annak megakadályozására.
- Értsék, hogy az élőlények rendszerezése segít eligazodni az élővilágban.
- Ismerjék az élővilág 5 országát, a rendszertani kategóriák közül csak a törzs, osztály, faj csoportokat kell tudni nevesíteni.

Testnevelés

- értse az alapvető rend- és gimnasztikai gyakorlatokban használt vezényszavakat
- sajátítson el mintákat a sportbalesetek megelőzésére ☑ Rendgyakorlatokban egyöntetű végrehajtás.
- A mozgásanyaghoz illeszkedő bemelegítésre alkalmas gyakorlatok ismerete, kiválasztása, alkalmazni képes tudása.
- Tanult alapvető gimnasztikai anyag ismerete, felismerhető végrehajtása.
- Képességfejlesztő gyakorlatok ismerete, alkalmazni képes tudása
- Atlétika jellegű mozgásokban a végrehajtás technikájának javulása, rendezett végrehajtása.
- Tornagyakorlatok felismerhető végrehajtása, 3-5 elem folyamatos összekapcsolása.

- Labdajátékokban a megismert technikai és egyszerűbb taktikai elemek játékban történő kísérletei. Sportszerű küzdelem.
- Játékban csapattagként való aktív részvétel.
- Mozgás a szabadban.
- sportszerű magatartás.

Történelem

A továbbhaladás feltételei:

- Készítsen önállóan vázlatot az adott témáról
- A diák tudjon beszámolót, kiselőadást tartani adott történelmi témáról, megadott ismeretterjesztő irodalom alapján.
- Tudjon egyszerű történelmi tárgyú táblázatokat, grafikonokat, diagramokat értelmezni néhány mondatban.
- Tudjon egyszerűbb forrásokat értelmezni tanári segítséggel.
- Ismerje az egyes történelmi korok, korszakok nevét és sorrendjét, ismerje egy-egy korszak fontosabb jellemzőit.
- Tudja, hogy a kerettantervben szereplő személyeknek mi volt a jelentőségük az adott időszakban.
- Tudja térben és időben elhelyezni az egyes korszakok fontosabb eseményeit.
- Tudja összehasonlítani különböző időszakok térképeit.
- Legyen képes egy-egy ország területváltozásait térképről leolvasni.
- Tudja megállapítani, hogy a magyar és egyetemes történelem megjelölt személyei közül kik voltak kortársak.

Erkölcstan

A továbbhaladás feltételei:

- A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit

veleszületett képességei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésre és önmaga vizsgálatára.

- Érti, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják.
- Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire.
- Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát.
- Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket.
- Képes ellenállni a csoportnyomásnak, és saját értékrendje szerinti autonóm döntéseket hozni. Tisztában van vele, hogy baráti és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért.
- Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére.
- Érti a szabályok szerepét az emberi együttélésben.
- Van elképzelése saját jövőjéről, és tisztában van vele, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.
- Életkorának megfelelő szinten tisztában van vele, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.
- Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére is.
- Képes megfogalmazni, hogy mi okoz neki örömet, illetve rossz érzést.
- Tisztában van a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel.
- Tudja, hogy ugyanazt a dolgot különböző emberek eltérő módon ítélik meg, ami konfliktusok forrása lehet.

Angol nyelv

Hallott szöveg értése

Megérti az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol;

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűri;
Jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti; ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből kikövetkezteti.

Beszédkésztség

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol;

Egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,

Kérdéseket tesz fel,

Eseményeket mesél el;

Megértési probléma esetén segítséget kér;

Részt vesz egyszerű párbeszédben,

Beszélgetést kezdeményez, befejez.

Olvasott szöveg értése

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget elolvas;

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál;

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti;

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megérti;

Egyszerű, képekkel illusztrált szöveget megért;

Ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti.

Íráskészség

Jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leír;

Egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz;

Egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözlés) létrehoz;

Ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő szöveget ír.

Gondolkodási módszerek

- Tudjon gondolatokat (állításokat, feltételezéseket, választásokat stb.) világos, érthető módon szóban és írásban közölni.
- Tudja egyszerű állítások igazságát eldönteni.
- Tudjon sorba rendezni, kiválasztani legfeljebb 4 elem esetén.

Számтан, algebra

- Tudjon alapműveleteket helyesen elvégezni kis abszolútértékű egészek, törtek, tizedestörtek körében egyszerű esetekben.
- Ismerje 10 pozitív egész kitevőjű hatványait, a 10-nél nagyobb számok normálalakját.
- Ismerje fel az egyenes és fordított arányosságot és tudja alkalmazni egyszerű konkrét feladatokban. Tudjon elvégezni egyszerű százalékszámítási feladatokat.
- Tudja megkeresni az osztót, többszöröst, két szám közös osztóit, néhány közös többszörösét.
- Tudjon megoldani egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenleteket.
- Tudjon megoldani egyszerű szöveges feladatok következtetéssel.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Tudjon lineáris függvényeket ábrázolni értéktáblázattal egyszerű esetekben.
- Tudjon egyszerű sorozatokat folytatni adott szabály szerint, illetve néhány taggal megadott sorozat esetén szabályt megkeresni.

Geometria

- Ismerje a szög (fok), hosszúság, terület, térfogat, tömeg, űrtartalom, idő szabványos mértékegységeit.
- Tudja háromszögek területét kiszámítani.
- Tudja adott pont középpontos tükörképét megszerkeszteni; szögfelezőt szerkeszteni.
- Ismerje a háromszöggel kapcsolatos legegyszerűbb szerkesztéseket.
- Tudja a háromszögek és konvex négyszögek belső szögeinek összegére vonatkozó összefüggést.
- Ismerje fel és tudja jellemezni a háromszög és négyszög alapú egyenes hasábokat, valamint a forgáshengert.

Valószínűség, statisztika

- Ismerje a gyakoriság fogalmát.
- Tudjon egyszerű grafikonokat leolvasni, készíteni.

Irodalom

- A tanuló figyelje meg, tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit.
  - A tanuló legyen képes a tőle elvárható kulturált szociális érintkezésre, eligazodni és hatékonyan részt venni a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben, vitákban
  - Képes a különböző megjelenésű és műfajú szövegek globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére.
  - Ismeretek a magyar irodalom nagyobb korszakairól (reformkor, a XX. század első fele), néhány alkotó portréja, az olvasott művek elhelyezése a korban.
  - Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, esetleg tanári segítség nélkül tud önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni.
  - Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, állításait indokolni.
  - A megértést biztosító hangos és néma olvasásnyomán képes a különféle műfajú és rendeltetésű (szépirodalmi, ismeretterjesztő, értekező) jelentésének bemutatása.
  - Epikus olvasmányok, olvasott, látott drámai alkotások szerkezeti elemeinek elkülönítése, a fő- és mellékszereplők jellemzése.
  - A lírai formanyelv (ritmus, rím, hangzás, képiség) stíluseszközeinek felismerése.
  - Képes a könnyebben besorolható művek műfaji azonosítására, 8–10 műfajt műnemekbe tud sorolni, és a műnemek lényegét meg tudja fogalmazni.
  - Azonosít képeket, alakzatokat, szókincs béli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben,
  - Képes a művekben megjelenő emberi kapcsolatok, cselekedetek, érzelmi viszonyulások, konfliktusok összetettségének értelmezésére és megvitatására.
  - Az ismertebb műfajokról tudja az alapvető információkat.
  - Képes művek, műrészletek szöveghű felidézésére
  - Képes kiselőadást, prezentációt készíteni és tartani különböző írott és elektronikus forrásokból.
-
- Fogalmak: műnemek és műfajok: líra, epika, anekdota, novella, regény; dal, elégia, óda, himnusz, epigramma, helyzetdal, humor, pentameter, disztichon, versláb.

- Szerzők és művek: Arany János: Szondi két apródja és még egy műve;
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez; Jókai Mór: A kőszívű ember fiai;
Kölcsey Ferenc: Hymnus, Parainesis ; Petőfi Sándor:

Nemzeti dal, Szeptember végén, Pató Pál úr; Vörösmarty Mihály: Szózat.

Magyar nyelv

- A tanuló képes a kulturált szociális érintkezésre, képes eligazodni és hatékonyan részt venni a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben, vitákban.
- Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit.
- Alkalmazni képes a közéleti kommunikáció formáit: felszólalás, hozzászólás.
- Képes saját véleményének megfogalmazására (az érvelés alapvető szabályait követve).
- Ismeri és törekszik a szövegalkotásban a különböző mondatfajták használatára, alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi írásjeleket.
- Legyen képes az egyszerű mondat részeinek, szintagmáinak megnevezésére, helyesírására, elemzésére, ágrajzok készítésére.

Informatika

- Ismerje a számítógép részeit.
- Ismerje a számítógép működési elveit.

- Tudja alkalmazni a bekezdés és a karakterformázásokat. Legyen képes alakzatok készítésére.
- Tudjon táblázatokat szövegszerkesztőben létrehozni. Ismerje a tematikus és a kulcsszavas keresőket.
- Tudja weblap egy részletét menteni.

- Ismerje az internet kommunikációs lehetőségeit. Tudjon tájékozódni az elektronikus könyvtárban.
- Tudjon az internet segítségével idegen nyelvű szövegeket fordítani. Ismerje a mobilkommunikáció lehetőségeit.

7. osztály

Irodalom

Tovább haladási követelmény

- Képes legyen az elmúlt tanévben elsajátított ismeretek felidézésére!
- Sajátítsa el a különböző irodalmi korokat vázlatosan! Helyezze el a középkor irodalmár, megfelelő történelmi háttérbe! Ismerje a középkor irodalmának, és művészetének lényegi vonásait!
- Tudja elhelyezni a megtanult irodalmi korokat, és stílus irányzatokat történelmi háttérbe! Ismerje, és találjon összefüggést a reformáció és a reneszánsz között! Tudja alkalmazni az adott kor jellemzőit a meg adott irodalmi művek alapján!
- Ismerje fel az adott történelmi események és a kultúrában lezajló események közötti összefüggést! Különböztesse meg a stílus irányzatot a korstílustól! Sajátítsa el a nemzeti himnuszunk, és a szózatunk memoriterjét!

- A már meglévő ismeretei alapján tudjon jól mozogni az irodalmi korokban, a korstílusokban, és a stílus irányzatokban! Sajátítsa el a két korszak legfontosabb jellemzőit, tudja alkalmazni a meglévő ismereteit a különböző irodalmi művek között! A korlegjellemzőbb műfajait ismerje fel, és ismerje ezek jellemzőit!
- Önálló olvasmány alapján lépes legyen a művet behatárolni egy adott irodalmi korbba! Alkosson önálló véleményt, akár írásban akár szóban az adott műről! Tudja hasznosítani könyvtári ismereteit!
- Ismerje a regény cselekményét, szereplőit, tudja a regény műfaji jellemzőit alkalmazni az elemzés során!
- Ismerje a novella alapvető műfaji sajátosságait, a karcolat műfaji jellemzőit! Képes legyen önállóan elemezni egy prózai művet!
- Tudatosodjon benne életkorának sajátossága, különböző irodalmi műveken keresztül! Képes legyen saját véleményét kifejteni, érvelésekre cáfolásokra!

Nyelvtan

- Ismerje fel a köznyelv, a tanult szaknyelv, a társalgás és a szleng szóképzésében meglévő eltéréseket. Használja a kommunikációs helyzetnek megfelelően
- Rendelkezzen alapismeretekkel a tömegkommunikációról és az informatikai alapú szövegműfajokról.
- Ismerje fel az összetett mondat szerkezetét, a tagmondatok sorrendjét.
- Ismerje fel az alárendelő és a mellérendelő összetett mondat fajtáit.
- Ismerje fel a többszörösen összetett mondatokat, esetleg a tagmondatok közötti összefüggéseket.
- Ismerje föl szóalkotás gyakori módjait. (szóképzés, szóösszetétel).
- Szóösszetétel: tudjon különbséget tenni az alá- és a mellérendelő összetett szavak között.
- Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi-, a tagmondatok-, mondatrészek közötti írásjeleket.
- A tanult nyelvhelyességi és helyesírási szabályok megfelelő alkalmazása: az egybe- és különírás elveinek ismerete és megfelelő alkalmazása.
- A gyakrabban használt mindennapi hivatalos iratok jellemzőinek ismerete: kérvény, önéletrajz tartalmi és formai kérdései.
- Legyen tájékozott a magyar nyelv eredetéről. Nyelvünk eredete, rokonsága.

Informatika

Algoritmizálás és blokkprogramozás

- értelmezi az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatát
- egyszerű algoritmusokat elemez és készít
- ismeri a kódolás eszközeit
- képes adatokat kezelni programozási eszközökkel
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven

Online kommunikáció

- ismeri, használja az elektronikus kommunikáció lehetőségeit, a családi és az iskolai környezetének elektronikus szolgáltatásait
- ismeri és betartja az elektronikus kommunikációs szabályokat
- tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket
- önállóan kezeli az operációs rendszer mappáit, fájljait és a felhőszolgáltatásokat

Szövegszerkesztés

- ismeri és tudatosan alkalmazza a szöveges és multimédiás dokumentum készítése során a szöveg formázására, tipográfiájára vonatkozó alapelveket
- a tartalomnak megfelelően alakítja ki a szöveges vagy a multimédiás dokumentum szerkezetét
- ismeri és kritikusan használja a nyelvi eszközöket (például helyesírás-ellenőrzés, elválasztás)
- a szöveges dokumentumokat többféle elrendezésben jeleníti meg papíron
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival

Multimédiás elemek készítése

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót
- fotót, hangot, videót készít, szerkeszt, előadásokhoz és bemutatókhoz felhasználja azokat
- raszter- és vektorgrafikai ábra összehasonlítása, szerkesztése

A digitális eszközök használata

- célszerűen választ a feladat megoldásához használható informatikai eszközök közül
- használja a digitális hálózatok alapszolgáltatásait
- tapasztalatokkal rendelkezik a digitális jelek minőségével, kódolásával, tömörítésével, továbbításával kapcsolatos problémák kezeléséről
- ismeri a térinformatika és a 3D megjelenítés lehetőségeit

Angol nyelv

Nyelvtan: A Present Simple képzése, használata · Helyhatározós prepozíciók használata → There is / There are · A „can” segédige használata · Megszámlálható és megszámlálhatatlan főnevek → a / an / some / any / How much? / How many? · Tárgy esetű személyes névmások használata

Szókincs / társalgás: · Napirend elmesélése, iskola utáni tevékenységek (hobby) bemutatása · Épületek, helyiségek, bútorzat · Látnivalók, nevezetességek; Bemutatkozás, alap ismeretek elmondása. Válaszadás egyszerű kérdésekre továbbá kérdések feltétele. Szóbeli leírás a családról, személyekről, szabadidei elfoglaltságáról a megfelelő szinten.

TÖRTÉNELEM

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismerje az újkori és jelenkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- tudja felidézni az újkori és jelenkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a 1849-től a második világháború végéig;
- ismerje az első és a második világháború legfontosabb eseményeit, jellemzőit.
- ismerje a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudjon kiemelni lényeges információkat (kulcsszavakat, tételmondatokat) elbeszélő vagy leíró, illetve rövidebb magyarázó írott és hallott szövegekből és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat adni;
- ismerje fel hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra, grafikon vagy diagram kapcsolódik az adott történelmi témához;

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismerje a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény, jelenség és történelmi folyamat időpontját;
- biztonsággal használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, folyamatra, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- ismeretei segítségével időrendbe tudja állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan, folyamatos beszéddel legyen képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró, valamint rövidebb magyarázó szövegek tartalmát;

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudjon a történelmi eseményekkel, folyamatokkal és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket megfogalmazni
- ismerje fel és értékelje a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korról;

Erkölcstan

A továbbhaladás feltételei:

Éntudat – Önismeret

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan térképezze fel, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; legyen képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- megfelelő döntéseket hozzon arról, hogy az online térben milyen információkat oszthat meg önmagáról;
- reálisan értékelje helyzetét, fejlődési célokat fogalmazzon meg és a célok megvalósítását szolgáló terveket készítsen;
- egyéni cselekvési lehetőségeket fogalmazzon meg az erkölcsi értékek érvényesítésére.

Család – Helyem a családban

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan térképezze fel, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményeket okozhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; legyen képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- a családjában és ismeretségi körében találjon olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- fogalmazza meg, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a családban, a barátságokban és a párkapcsolatokban.

Társas tudatosság és társas kapcsolatok – Helyem a társas-lelkületi közösségekben

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:

- reálisan térképezze fel, hogy saját érzelmi állapota és viselkedése milyen következményekkel járhat, és milyen hatást gyakorolhat a társas kapcsolatai alakítására; legyen képes a helyzetnek megfelelő érzelmek kifejezésére;
- a csoporthoz való csatlakozás vagy az onnan való kiválás esetén vesse össze a csoportnormákat és a saját értékrendjét;
- a családjában és ismeretségi körében találjon olyan mintákat, amelyek példaként szolgálnak számára;
- fogalmazza meg, hogy a szeretetnek, az elkötelezettségnek, bizalomnak, tiszteletnek milyen szerepe van a barátságokban, a páros kapcsolatokban, az iskolai közösségekben.

Testnevelés

Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció

- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok
- 5-6 gyakorlatból álló gimnasztikai gyakorlatok összeállítása
- Egyszerű gimnasztikai gyakorlatok zenére

Atlétikai jellegű feladatmegoldások

- Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből
- Dobógyakorlatok könnyített és nehezített szerekekkel egy és két kézzel, rögzített helyzetből és lendületből társhoz, célra és távolságra
- Távolugrás közepes (6–10 lépés) és hosszabb (10–14 lépés) nekifutással
- Súlylökés 3–4 kg-os szerrel

Torna jellegű feladatmegoldások

- Mászókulcsolással mászás (kötélen), vándormászás lefelé; függeszkedési kísérletek, mászóversenyek
- Kézen átfordulás oldalra, mindkét irányba
- Fejállás különböző kiinduló helyzetekből
- Összefüggő talajgyakorlat összeállítása
- Keresztbe állított ugrószekrényen guggoló átugrás

Sportjátékok

- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak elsajátítása
- 1-1 elleni játéksituációkban a labdatartás, labdafedezés célszerű és tudatos alkalmazása

Kézilabda:

- Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása
- Az egy és két kézzel történő labdaátadások helyben és mozgásból, labdaátvételek különböző irányokból
- Kapura dobások helyből, kilépéssel, 3 lépésből, különböző támadó helyekről
- Kapura dobások bedőlésből, bevetődésből, ejtésből

Kosárlabda:

- A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással
- Labdavezetés irányváltásokkal, ritmusos labdavezetés, rövid és hosszú indulás, együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, sarkazás
- 1-1 elleni játék labdaszerzést követően

Röplabda:

- Távolról érkező labda megjátszása társnak
- Forgásszabály alkalmazása
- A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás

Labdarúgás:

- Létszámazonos kisjátékok és mérkőzésjátékok változatos szabályokkal
- A területvédekezés alkalmazása a játékban
- A labda nélküli technikai elemek, mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltogatások, támadó és védő alapmozgások ismerete, alkalmazása a játék folyamatában
- Labdavezetések és labdaátadások gyakorlása a lábfej különböző részeivel, laposan és levegőben érkező labdák átvételének alkalmazása talppal, belsővel
- Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel

Testnevelési és népi játékok:

- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok
- Labdás manipulatív mozgásformákkal (pl. labdavezetés)
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)

Önvédelmi és küzdősportok:

- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák
  - A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak ismerete és következetes betartása
-
- A küzdelem tanult technikai elemeinek tudatos alkalmazása

Alternatív környezetben űzhető mozgásformák

- Szabadtéri kondipark gépeinek tudatos használata
- ismerje a szabadban végezhető sportágakat (frizbi, futás, görkorcsolya, túrázás, tájfutás parkban, streetball, strandkézilabda, lovaglás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga, kerékpározás)
- A térképolvasás alapjainak, a tájolók megfelelő használatának elsajátítása

Úszás:

- fejesugrás
- Választott újabb úszásnem bemutatása

Gyógytestnevelés:

- a helyes testtartás egészségre gyakorolt pozitív hatásának ismerete

Biológia

1. A biológia tudományának céljai és vizsgálati módszerei

- Tudjon útmutató alapján, másokkal együttműködve kísérleteket végre hajtani, tudja azonosítani és beállítani a kísérleti változókat, a kapott adatok alapján tudja megfogalmazni a következtetéseket!
- Ismerje a biológia tudományának kutatási céljait, ismerje meg a tudósok munkáját és felelősségét, tudjon képet alkotni a biológia fejlődéséről, értse a jelenkori kutatások jelentőségét!
- Értse és példákkal igazolja, hogy a tudományos elképzelések az adott kor tudásán és világmépen nyugszanak, fejlődésük és cseréjük a megismerési folyamat természetes jellemzője!
- A biológiai jelenségekkel kapcsolatban kérdéseket, előfeltevéseket tudjon megfogalmazni, tudja, hogy ezek akkor vizsgálhatók tudományosan, ha lehetőség van a bizonyításra vagy cáfolatra!
- Legyen tisztában a mérhetőség jelentőségével, törekedjen az elérhető legnagyobb pontosságra, de legyen tisztában ennek korlátaival is!

2. Az élet kialakulása és szerveződése

- Biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban tudja értelmezni, tudja alkalmazni a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét!
- Tényekre alapozott érveket tudjon megfogalmazni a baktériumok jelentőségével kapcsolatban, tudja értékelni egészségügyi, környezeti és biotechnológiai jelentőségüket!
- Értse meg a többsejtűek szerveződési típusainak különbségét, szerepét a fajok elterjedésében és a köztük kialakult munkamegosztásban!

3. Az élővilág fejlődése

- Tudja alkalmazni alapfokon a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, tudja azonosítani egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, értse a csoportképzés jelentőségét, tudjon besorolást végezni a tanult csoportokba!
- A biológiai problémák vizsgálatában vegye figyelembe az evolúciós fejlődés szempontjait, a földtörténeti időskálán tudja elhelyezni ennek mérföldköveit, értse, hogy a mai emberi faj is az evolúció során alakult ki!

4. Az élővilág országai

- Tudja alkalmazni alapfokon a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, tudja azonosítani egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, értse a csoportképzés jelentőségét, tudjon tanult csoportba besorolást végezni!
- Alaktani jellemzők összehasonlítása alapján ismerje fel néhány fontosabb növény- és állatcsoportot, tudjon ezekbe besorolást végezni!
- Konkrét példák vizsgálata alapján tudja összehasonlítani a gombák, a növények és az állatok testfelépítését, életműködéseit és életmódját, ennek alapján tudjon érvelni és önállóan rendszertani csoportba sorolni!

5. Bolygónk élővilága

- Ismerje alapfokon a földrészek, óceánok legjellegzetesebb növény- és állatfajait;
- Bolygónk nagy életközösségeinek azonosítása tematikus térképen, a földrészek néhány jellegzetes növény- és állatfajának megismerése
- Az élőlények testfelépítése, életmódja, életciklusa és a biom ökológiai feltételei közti kapcsolat elemzése
- Az európai magashegységekben kialakuló függőleges zonalitás okainak megértése, néhány jellegzetes életközösség, faj azonosítása
- Óceánok, tengerek és édesvízi életközösségek néhány jellegzetes élőlényének megismerése
- Táplálkozási láncok és hálózatok összeállítása a biomok élőlényeiből
- A fajok elterjedését, annak változását befolyásoló tényezők konkrét példák alapján történő elemzése
- Rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok biológiai vizsgálatokkal összefüggő jelentőségének megértése

6. Életközösségek vizsgálata

- Tudja elemezni másokkal együttműködve vizsgált környezetében található életközösségeket, az elkészített rajzok, fotók, videók és adatok alapján az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kapcsolatokat!
- Tudja életközösségek vizsgálatát, valamint ábrák, animációk alapján tudja magyarázni az életközösségekben zajló anyagforgalom folyamatát, ismerje fel az élőlények közötti táplálkozási kapcsolatokat, táplálkozási piramist tudjon szerkeszteni!

7. A természeti értékek védelme

- Értékelje és fogadja el, hogy az élő természet rendelkezik olyan értékekkel, amelyeket törvényi eszközökkel is védeni kell, ismerje ennek formáit, hívja fel a figyelmet az általa észlelt természetkárosításra!
- Ismerje fel az életformák sokféleségét megőrzendő értéként kezelje, a benne rejlő esztétikai szépséget, érvelje a biológiai sokféleség veszélyeztetése ellen!
- Tájékozódjon a környezetében található védett fajokról, életközösségekről, ezek eszmei értékéről és biológiai jelentőségéről, ismerje a hazai nemzeti parkok számát, területi elhelyezkedését, mutassa be a védendő életközösségek alapvető jellemzőit!
- Fogalmazza meg egységben látja az életközösségek múltbeli, jelenkori és várható jövőbeli állapotát, azok jövőbeli állapotára valószínűségi előrejelzést, ismerje és vállalja fel a jövőjük iránti egyéni és közösségi felelősséget!

Ének-zene

ZENEI ELŐADÓKÉSZSÉG, ÉNEKLÉS

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban tudjon énekelni, törekedjen a tiszta intonációra, kifejező, a zene stílusának megfelelő előadásra;
- emlékezetből énekelje a Himnuszt és a Szózatot;
- változatosan tudja alkalmazni a tempó és dinamikai, előadási utasításokat (tempo giusto, parlando, rubato, piano, mezzoforte, forte);

RITMIKAI ÉS HALLÁSFEJLESZTÉS

- ismerje és alkalmazza az alapritmusok relációit (egész-, fél-, negyedérték, nyolcadpár, fél- és negyedszünet) és az összetett ritmusokat (szinkópa, kis- és nagy nyújtott, kis- és nagy éles, triola, tizenhatodos ritmusok), grafikai jelüket és értéküket;
- ismerje a hétfokú skála szolmizációs hangjait; ismerje az előjegyzésekhez kapcsolódó abszolút hangneveket;
- fogalmi szinten ismerje a tiszta, kis- és nagy hangközöket (T1–T8), és a fél és egész hangos építkezés logikáját;
- tudja megnevezni és beazonosítani a kottakép alapvető elemeit, például tempójelzés, ütemmutató, violin- és basszuskulcsok;

ZENEI BEFOGADÓKÉSZSÉG

- életkori sajátosságainak megfelelően megadott szempontok segítségével tudja értelmezni a különböző műfajú és stílusú zenét, követni a lineáris és vertikális zenei folyamatokat; megfigyeli az egyes hangszerek hangszínének a hangszerjáték és az előadásmód különbözőségéből adódó karakterét;
- tudjon kérdéseket felvetni a zenemű üzenetére és kifejezőeszközeire vonatkozóan, többféle szempontot érvényesítve véleményt alkotni;

ZENEI ALKOTÓKÉSZSÉG

- a zeneművek befogadásának előkészítése során vegyen részt olyan közös kreatív zenélési formákban, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni, felhasználni énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

KULTURÁLIS MŰVELTSÉG ÉS KULTURÁLIS BEFOGADÓKÉSZSÉG

- ismerjen néhány magyar és más kultúrára jellemző hangszert; hangzás és látvány alapján ismerje fel a legelterjedtebb népi hangszereket és hangszeregyütteseket;
- tudja megkülönböztetni a giusto, parlando és rubato előadásmódú népdalokat; a műzenét, népzenei és a népdalfeldolgozásokat;
- a tanult népdalokat tájegységekhez, azok ma is élő hagyományaihoz, jellegzetes népművészeti motívumaihoz, ételeihez kötni;
- aktívan vegyen részt az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein és tematikus projektjeiben.

ÖNÁLLÓ TANULÁS FEJLESZTÉSE

- a tanári instrukciók alapján képes legyen alakítani, finomítani zenei előadásmódját;
- ismerje és használja az internetes zenei adatbázisokat, gyűjteményeket;
- legyen képes önálló beszámolókat készíteni internetes és egyéb zenei adatbázisok, gyűjtemények felhasználásával.

Földrajz

1. Tájékozódás a földrajzi térben

- Tudjon tájékozódni különböző típusú és tartalmú térképeken, biztonságosan leolvassa azok információ tartalmát, a térképen tudja, elhelyezni földrajzi elemeket!
- Gyakorlati feladatok megoldása (pl. távolság- és helymeghatározás, utazástervezés) terepen, valamint nyomtatott és digitális térképek és online felületek segítségével
- Különböző típusú és tartalmú térképek tudatos használata a tanuláshoz
- A földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos és egyes digitális eszközök ismerete. A különböző léptékű, típusú és tartalmú térképek,

műholdképek, légifelvételek sajátosságainak felismerése, a mindennapi életben való felhasználásuk lehetőségeinek ismerete

2. Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza

- Tudja bemutatni és értékelni lakókörnyezetének földrajzi jellemzőit, ismerje annak természeti és társadalmi erőforrásait!
- Ismerje meg elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeit és őrizze meg!

3. Magyarország földrajza

- Tudja rendszerezni, csoportosítani és értékelni Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, tudja, bemutatni a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit!
- Tudjon információkat megfogalmazni népesség- és településföldrajzi alapján jellemzőket következtetéseket tudjon levonni!
- Tudjon következtetni Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire!
- Ismerje meg elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeit!

4. A Kárpát-medence térsége

- Tudja rendszerezni, csoportosítani és értékelni Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait, illetve tudja bemutatni a természeti és társadalmi adottságok szerepének, jelentőségének időbeli változásait, a területi fejlettség különbségeit!
- Következtesse Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire!

5. Európa földrajza

- Nevezze meg az egyes földrészekre, országcsoportokra, meghatározó jelentőségű országokra jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokat, ott előállított termékeket, szolgáltatásokat!
- Tudja megfogalmazni népesség- és településföldrajzi információk alapján jellemzőket, tudjon következtetéseket levonni!
- Ismerje meg és legyen nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának iránt!

Kémia

TÉMAKÖR: A kísérleti megfigyeléstől a modellalkotásig

- ismerje egy egyszerű laboratórium felépítését, anyagait és eszközeit;
- különböztesse meg a kísérletet, a tapasztalatot és a magyarázatot;
- ismerje a halmazállapot-változásokat, tudjon konkrét példát mondani
- tudja, hogy a keverékek alkotórészeit az alkotórészek egyedi tulajdonságai alapján

választhatjuk szét egymástól, ismerjen konkrét példákat az elválasztási műveletekre (pl. bepárlás, szűrés, ülepités);

- ismerje néhány köznapri anyag legfontosabb tulajdonságait és az anyagok vizsgálatának egyszerű módszereit.

TÉMAKÖR: Az anyagi halmazok

- ismerje a természettudományos vizsgálatok során alkalmazott legfontosabb mennyiségeket és azok kapcsolatát;
- legyen képes egyszerű kísérletek elvégzésére és elemzésére az elemekkel, vegyületekkel és keverékekkel kapcsolatban;
- tegyen különbséget elem, vegyület és keverék között;
- tudja, hogy melyek az anyag fizikai tulajdonságai;
- tudjon példát mondani a valódi oldatra és a kolloid oldatra.

Matematika

TÉMAKÖR: Halmazok, számhalmazok

- tudjon elemeket halmazba rendezni több szempont alapján;
- részhalmazokat konkrét esetekben ismerje fel és ábrázolja;
- számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket tudjon számegyenesen ábrázolni;
- véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) tudja képezni és ábrázolni konkrét esetekben;
- ismerje a racionális számokat, tudjon példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.

TÉMAKÖR: Matematikai logika, kombinatorika, gráfok

- tudjon megfogalmazni igaz és hamis állításokat;
- összeszámlálási feladatok megoldása során tudja alkalmazni az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket;
- tudjon konkrét szituációkat szemléltetni gráfok segítségével.

TÉMAKÖR: Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök

- ismerje a prímszám és az összetett szám fogalmakat; tudja elkészíteni összetett számok prímtényezősbontását 1000-es számkörben;
- tudja meghatározni természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét; tudja kiszámolni pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát.

TÉMAKÖR: Arányosság, százalékszámítás

- ismerje fel az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- ismerje fel és alkossa meg az egyenes arányosság grafikonját.
- ismerje a százalék fogalmát, tudjon megoldani gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat;
- tudjon átváltani idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és őrartalom

mértékegységeket helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.

TÉMAKÖR: Szöveges feladatok előkészítése

- tudjon egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást elvégezni, és helyettesítési értéket számolni;
- tudjon egy- vagy kéttagú betűs kifejezést számmal szorozni, két tagból közös számtényezőt kiemelni;
- tudjon egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megoldani;
- tudjon különböző szövegekhez megfelelő modelleket készíteni.

TÉMAKÖR: Szöveges feladatok

- tudjon különböző szövegekhez megfelelő modelleket készíteni;
- tudjon matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megoldani;
- tudjon gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végezni.

TÉMAKÖR: A függvény fogalmának előkészítése

- tudjon konkrét halmazok elemei között megfeleltetést létrehozni;
- tudja értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolni;
- tudjon egyszerű grafikonokat jellemezni;
- ismerje fel az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- ismerje fel és alkossa meg az egyenes arányosság grafikonját.

TÉMAKÖR: Síkbeli alakzatok

- ismerje a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;
- ismerje a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;
- ismerje a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján tudja elkészíteni a halmazábrájukat;
- tudja alkalmazni a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait feladatok megoldásában;
- tudja meghatározni háromszögek és speciális négyszögek területét, területét;
- ismerje a kör részeit; tudjon különbséget tenni egyenes, félegyenes és szakasz között.

TÉMAKÖR: Transzformációk, szerkesztések

- tudja megszerkeszteni alakzatok tengelyes és középpontos tükörképét;
- geometriai ismereteinek felhasználásával tudjon pontosan szerkeszteni több adott feltételnek megfelelő ábrát.

TÉMAKÖR: Térgeometria

- ismerje az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, tudja használni azokat mérések és számítások esetén;
- tudja elkészíteni a kocka, a téglatest és a hasáb hálóját;
- tudjon testeket építeni képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismerje a kocka, a téglatest és a hasáb következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
- egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát tudja mérésrel megadni, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével tudja kiszámolni;
- tudja alkalmazni a kocka, a téglatest, a hasáb tulajdonságait feladatok megoldásában.

TÉMAKÖR: Leíró statisztika

- tudja értelmezni a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztani, és az ábrát elkészíteni;
- tudjon adatokat táblázatba rendezni, diagramon ábrázolni hagyományos eszközökkel;
- tudjon különböző típusú diagramokat megfeleltetni egymásnak;
- tudjon megadott szempont szerint adatokat kigyűjteni táblázatból, leolvasni hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket megfogalmazni;
- tudjon konkrét adatsor esetén átlagot számolni, megállapítani a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítani.

TÉMAKÖR: Valószínűség-számítás

- tudjon valószínűségi játékokat, kísérleteket végezni, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjteni, rendezni és ábrázolni;
- valószínűségi játékokban értse a lehetséges kimeneteket;
- ismerje a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit használja fel a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.

Vizuális kultúra

- Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok
- tudja a látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemezni, bemutatni;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;

Témakör: Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió

- tudjon adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keresni többféle forrásból;
- látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit,

gondolatait, asszociációit;

Témakör: Médiumok sajátosságai – Médiumok jellemző kifejezőeszközei

- tud adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keresni többféle forrásból;
- Példák alapján a mozgókép működésének értelmezése (pl. időszervezés, képkivágás/kameramozgás, plán, hanghatás) majd kreatív alkalmazása összetett feladatokban

Témakör: Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei

- Elvégzi a vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiaszövegek vizsgálatát, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- A két iránypontos perspektíva szabályainak megismeri, alkalmazza.
- Ismeri a fogalmakat: állókép, mozgókép, képes forgatókönyv, fázis, perspektíva, axonometria

Témakör: Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete

- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- Ismeri a következő fogalmak jelentését: verbális és vizuális kommunikáció, közlési szándék, figyelemirányítás, kiemelés, sűrítés

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat

- látványt, vizuális jelenségeket, műalkotásokat önállóan is pontosan, részletgazdagon szövegesen jellemez, bemutat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;

Témakör: Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció

- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;

8. osztály minimum követelmények

Magyar irodalom

- A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése
- A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása
- Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése
- Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása
- Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése
- Szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum
- A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése
- A 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella
- Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése
- A novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismertetése
- Kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz)
- A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése
- A történelmi tragédia megjelenése irodalmi alkotásokban
- Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése
- A lírai nyelvhasználat sajátosságainak átisméltése
- Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése
- Néhány lírai műfaj jellemzőinek megismerése (lírai önéletrajz, népies dal)
- Szóképek, alakzatok felismerése
- A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése
- A 20. század második felének epikai sokszínűsége, pl.: lírai szociográfia, egypercesek
- Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése
- Az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése
- Önéletrajzi ihletettség a 20. század második felének epikájában
- A groteszk megjelenése a korszak irodalmában
- A történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban
- Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között.
- Az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása
- Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése
- A drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása
- A dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével
- A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése
- A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése
- Drámarészletekből drámaegész kibontása

- Részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben

Magyar nyelv

- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása
- A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése
- A kommunikációs zavar felismerése, javítása
- Vita- és érvelési kultúra elsajátítása
- A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása
- A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata
- A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása
- A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete
- Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása
- Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata
- Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása
- A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)
- A nyelvek megjelenési formáinak ismerete
- A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése
- A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése
- A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása
- Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése
- A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban
- A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben
- A szókincs fejlesztése
- Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése
- A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
- Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása
- A hagyományos és a digitális írás fejlesztése
- A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása
- Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése
- A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint
- Az összetett mondatok típusainak megismerése
- Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése
- A központosítás megtanulása az összetett mondatban
- Az idézés szabályainak elsajátítása

- a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben
- a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből
- a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése
- a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése

Matematika

Halmazok, számhalmazok

- tudjon elemeket halmazba rendezni több szempont alapján;
- részhalmazokat konkrét esetekben ismerje fel és ábrázolja;
- számokat, számhalmazokat, halmazműveleti eredményeket tudjon számegyenesen ábrázolni;
- véges halmaz kiegészítő halmazát (komplementerét), véges halmazok közös részét (metszetét), egyesítését (unióját) tudja képezni és ábrázolni konkrét esetekben;
- ismerje a racionális számokat, tudjon példát végtelen nem szakaszos tizedes törtre.

Matematikai logika, kombinatorika, gráfok

- tudjon megfogalmazni igaz és hamis állításokat;
- tanult minták alapján néhány lépésből álló bizonyítási gondolatsort értsen meg és tudjon önállóan összeállítani;
- a logikus érvelésben a matematikai szaknyelvet következetesen alkalmazza társai meggyőzésére;
- összeszámlálási feladatok megoldása során tudja alkalmazni az összes eset áttekintéséhez szükséges módszereket;
- tudjon konkrét szituációkat szemléltetni gráfok segítségével.

Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök

- ismerje a prímszám és az összetett szám fogalmakat; tudja elkészíteni összetett számok prímtényező felbontását 1000-es számkörben;
- tudja meghatározni természetes számok legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét;
- tudja kiszámolni pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványát;
- tudja meghatározni négyzetszámok négyzetgyökét;
- ismerje a Pitagorasz-tételt és tudja alkalmazni számítási feladatokban.

Arányosság, százalékszámítás

- ismerje fel az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- ismerje fel és alkossa meg az egyenes arányosság grafikonját.
- ismerje a százalék fogalmát, tudjon megoldani gazdasági, pénzügyi és mindennapi élethez kötődő százalékszámítási feladatokat;
- tudjon átváltani idő, tömeg, hosszúság, terület, térfogat és űrtartalom mértékegységeket helyi értékes gondolkodás alapján, gyakorlati célszerűség szerint.

Szöveges feladatok előkészítése

- tudjon egyszerű betűs kifejezésekkel összeadást, kivonást elvégezni, és helyettesítési értéket számolni;
- tudjon egy- vagy kéttagú betűs kifejezést számmal szorozni, két tagból közös számtényezőt kiemelni;
- tudjon egyismeretlenes elsőfokú egyenletet lebontogatással és mérlegelvvel megoldani;
- tudjon különböző szövegekhez megfelelő modelleket készíteni.

Szöveges feladatok

- tudjon különböző szövegekhez megfelelő modelleket készíteni;
- tudjon matematikából, más tantárgyakból és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megoldani;
- tudjon gazdasági, pénzügyi témájú egyszerű szöveges feladatokat következtetéssel vagy egyenlettel megoldani;
- tudjon gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségeknél becslést végezni.

A függvény fogalmának előkészítése

- tudjon konkrét halmazok elemei között megfeleltetést létrehozni;
- tudja értéktáblázatok adatait grafikusán ábrázolni;
- tudjon egyszerű grafikonokat jellemezni;
- ismerje fel az egyenes és a fordított arányosságot konkrét helyzetekben;
- ismerje fel és alkossa meg az egyenes arányosság grafikonját.

Síkbeli alakzatok

- ismerje a négyszögek tulajdonságait: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma;
- ismerje a speciális négyszögeket: trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet;
- ismerje a speciális négyszögek legfontosabb tulajdonságait, ezek alapján készítse el a halmazábrájukat;
- tudja alkalmazni a háromszögek és a speciális négyszögek tulajdonságait feladatok megoldásában;
- tudja meghatározni háromszögek és speciális négyszögek kerületét, területét;
- ismerje a Pitagorasz-tételt és tudja alkalmazni számítási feladatokban;
- ismerje a kör részeit; tudjon különbséget tenni egyenes, félegyenes és szakasz között.

Transzformációk, szerkesztések

- tudja megszerkeszteni alakzatok tengelyes és középpontos tükröképét;
- geometriai ismereteinek felhasználásával tudjon pontosan szerkeszteni több adott feltételnek megfelelő ábrát;
- ismerje fel a kicsinyítést és a nagyítást hétköznapi helyzetekben;
- ismerje és használja a dinamikus geometriai szoftvereket, legyen tisztában az alkalmazási lehetőségeikkel.

Térgeometria

- ismerje az idő, a tömeg, a hosszúság, a terület, a térfogat és az űrtartalom szabványmértékegységeit, tudja használni azokat mérések és számítások esetén;
- tudja elkészíteni a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla hálóját;
- tudjon testeket építeni képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján;
- ismerje a kocka, a téglatest, a hasáb és a gúla következő tulajdonságait: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló;
- egyenes hasáb, téglatest, kocka alakú tárgyak felszínét és térfogatát tudja mérésrel megadni, egyenes hasáb felszínét és térfogatát képlet segítségével tudja kiszámolni; a képleteket megalapozó összefüggéseket értse;
- ismerje a gömb tulajdonságait;
- tudja alkalmazni a kocka, a téglatest, a hasáb, a gúla, a gömb tulajdonságait feladatok megoldásában.

Leíró statisztika

- tudja értelmezni a táblázatok adatait, az adatoknak megfelelő ábrázolási módot kiválasztani, és az ábrát elkészíteni;
- tudjon adatokat táblázatba rendezni, diagramon ábrázolni hagyományos és digitális eszközökkel is;
- tudjon különböző típusú diagramokat megfeleltetni egymásnak;
- tudjon megadott szempont szerint adatokat kigyűjteni táblázatból, leolvasni hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról, majd rendszerezés után következtetéseket megfogalmazni;
- tudjon konkrét adatsor esetén átlagot számolni, megállapítani a leggyakoribb adatot (módusz), a középső adatot (medián), és ezeket összehasonlítani.

Valószínűség-számítás

- tudjon valószínűségi játékokat, kísérleteket végezni, ennek során az adatokat tervszerűen gyűjteni, rendezni és ábrázolni digitálisan is;
- valószínűségi játékokban értse a lehetséges kimeneteleket, játékában stratégiát követ;
- ismerje a gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmát. Ismereteit használja fel a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál.

Történelem

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri hazája államszervezetét.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek megfigyeléséből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- képes egyszerű esetekben forráskritikát végezni, valamint különbséget tenni források között típus és szövegösszefüggés alapján;

- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel, párhuzamot tud vonni különböző típusú (pl. szöveges és képi) történelmi források tartalma között;

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

- ismeretei segítségével időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

- önállóan, folyamatos beszéddel képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást és digitális prezentációt állít össze és mutat be önállóan;

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

- adott történetben különbséget tud tenni fiktív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni, értelmezni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;

Állampolgári ismeret

- értelmezi a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet;
- felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét.
- ismeri településének, lakóhelyének kulturális, néprajzi értékeit, a település történetének alapvető eseményeit és fordulópontjait;
- ismeri a saját településének, lakóhelyének alapvető jellemzőit, értelmezi a településen működő intézmények és szervezetek szerepét és működését.
- megfogalmazza a nemzeti identitás jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából is
- ismeri a magyar állam alapvető intézményeinek feladatkörét és működését;
- azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit, az alapvető ellátó rendszerek funkcióját és működési sajátosságait;
- megismeri és értelmezi a diákmunka alapvető jogi feltételeit, kereteit.
- fogyasztási szokásaiban érvényesíti a tudatosság szempontjait is.
- értelmezi az alapvető ellátórendszerek funkcióját.

Biológia

- A bőr rétegeinek megfigyelése a bőr-, köröm- és hajápolással kapcsolatos kiselőadások tartása
- A mozgásszervrendszer egyes részeinek felépítését és működését bemutató mozgatható makettek készítése (pl. kéz, kar)
- Csontok szöveti felépítésének és összetételének vizsgálata: mészkőtartalom sávval történő, a fehérjetartalom égetéssel történő igazolása, a tapasztalatok rajzos rögzítése
- A gerincoszlop és a talpboltozat hajlatai jelentőségének vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése
- Az emberi test belső szerveit bemutató makettek, torzók tanulmányozása
- Szövetani ábrák, fotók elemzése
- A táplálkozási szervrendszer működését bemutató folyamatvázlat rajzolása, az emésztés és felszívódás legfontosabb részfolyamatainak ábrázolása
- Élelmiszerek összetételi adatainak (címkéinek) gyűjtése, az adattípusok (tápanyagfajták, energiataralom) értelmezése
- A nyál és az epeemésztő szerepének vizsgálata, a tapasztalatok rajzban történő rögzítése
- Tájékoztatók keresése a dohányzás káros hatásairól, a lehetséges egészségügyi kockázatok bemutatása, érvelés a saját és mások egészségmegőrzése mellett
- A szív ciklust és az érrendszer működését bemutató animációk keresése, értelmezése
- A keringési és a légzési szervrendszer működésével összefüggő megfigyelések és egyszerűbb mérések, kísérletek elvégzése (pl. pulzuszám, légzésszám)
- Az idegrendszer feladatának, működési módjának megértése, a központi és környéki idegrendszer, a gerincvelő és az agyvelő felépítésének vázlatos ismerete, az akaratlagos és a vegetatív szabályozási módok megkülönböztetése
- Az érzékelési képességek (látás, hallás, kémiai és mechanikai érzékelés) és az ezeknek megfelelő érzékszervek felépítésének és működésének megértése
- A hormonrendszer feladatának, működési módjának megértése, a főbb hormontermelő szervek azonosítása, a termelt hormonok hatásainak bemutatása, az idegi és a hormonális szabályozás kapcsolatának megértése
- Az immunrendszer és a keringési szervrendszer közötti kapcsolat felismerése, a védekezésben szerepet játszó fontosabb sejttípusok és kémiai anyagok azonosítása, a veleszületett és szerzett immunitás megkülönböztetése
- A védőoltások működési módjának megértése, az egyéni és a közösségi egészség megőrzésében játszott szerepük értékelése
- A női és a férfi nemi szervrendszer külső és belső felépítésének elemzése képek, ábrák alapján, a női és férfi másodlagos nemi jellegek kialakulásának bemutatása
- A másodlagos nemi jellegek kialakulását bemutató ábrák, animációk tanulmányozása, a fejlődési folyamat időbeli jellegzetességeinek és egyéni eltéréseinek megbeszélése
- Az ivarsejtek képződési helyének azonosítása, a tulajdonságok átörökítésében és a változékonyság biztosításában játszott szerepük magyarázása
- A megtermékenyítés feltételeinek ismerete, a fogamzásgátló módszerek működésének megértése
- A fogamzástól a születésig tartó magzati fejlődés főbb jellemzőinek és feltételeinek ismerete, a szülés fő szakaszainak és körülményeinek megbeszélése

Földrajz

- A kontinensek főbb országainak, országcsoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a világtér-szemlélet fejlesztése
- A földrajzi tényezők életmódot, gazdálkodást meghatározó szerepének bemutatása
- A gazdasági fejlettség területi különbségeinek, annak, okainak, illetve társadalmi és környezeti következményeinek feltárása
- Összefüggések felismerése példákon keresztül a társadalmi-gazdasági jellemzők és a természeti adottságok, a történelmi események, a világban zajló gazdasági folyamatok kapcsolataiban
- Tájékozódás az ábrázolt térben, a térbeli viszonyok felismerése térkép segítségével
- A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján
- Az országok közötti különböző típusú együttműködések (környezeti, gazdasági stb.) szükségességének igazolása példák alapján
- Tipikus tájak, települések, térségek több szempont szerinti logikus bemutatása
- A problémamegoldó és az értékelő gondolkodás fejlesztése Afrika, Ázsia és Amerika társadalmi jellemzőinek, ellentmondásainak példáján
- Az analógiás gondolkodás fejlesztése a tipikus tájak elemzésének példáján
- A sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási képességének fejlesztése Afrika, Ázsia, Amerika társadalmi és gazdasági jellemzői példáján
- A személyes és társas kompetenciák fejlesztése a különböző tanulási stratégiák alkalmazásával
- A véleményalkotás és vitakészség fejlesztése a kontinensek kulturális sokszínűségének jellemzői alapján
- A környezettudatosság fejlesztése az elsivatagosodás, a világtengert veszélyeztető folyamatok, az árvizek, a trópusi eső erdők irtásának és egyéb környezetszennyező tevékenységek példáján
- Afrika társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi jellemzők és problémák (elsivatagosodás, éhínség, aszály)
- Afrika társadalmi és gazdasági fejlődésének problémái, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon; afrikai példák a természeti tényezők és a gazdasági, társadalmi viszonyok közötti kapcsolatokra
- Ausztrália és Óceánia természeti, társadalmi és gazdasági jellemzői és problémái
- A sarkvidékek és a világtenger jellemzői és problémái, a sarkvidékeket és a világtengert veszélyeztető folyamatok
- Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének természeti és társadalmi-gazdasági tényezői, jellemzői és problémái, élet az óriásvárosokban
- Amerikai Egyesült Államok gazdasági fejlődése és világgazdasági szerepe, az amerikai kultúra a mindennapokban
- Latin-Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok
- Ázsia társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi folyamatok és természeti veszélyek (árvizek, földrengések, tájfunok, tengerszint emelkedése)
- Ázsia társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok; kulturális sokszínűség Ázsiában
- Japán, illetve a világgazdaság kelet- és délkelet-ázsiai szereplőinek társadalmi és gazdasági fejlődése, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon

- Kína társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok - India társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, kétarcúság), a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok
- A földrajzi övezetesség (vízszintes, függőleges) elrendeződésének megismerésével a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése
- Az egyes övezetek, övek főbb természeti jellemzőinek megismerésével és rendszerezésével az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
- Környezettudatosság fejlesztése az egyes övezeteket, öveket érintő környezeti problémák megismertetésével
- Az időjárás és az éghajlat kapcsolatának értelmezése
- A mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével, a tanuló saját életében is alkalmazható egyszerű költségvetés készítésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- Hitelfelvétel, a kockázatvállalás és a fejlődés, illetve az eladósodás összefüggései
- A fenntarthatóságot szem előtt tartó fogyasztói magatartás jellemzői

Digitális kultúra

Algoritmizálás és blokkprogramozás

- megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat;
- ismeri és használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit;
- a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven;
- tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről;
- vizsgálni tudja a szabályozó eszközök hatásait a tantárgyi alkalmazásokban.

Multimédiás elemek készítése

- digitális eszközökkel önállóan rögzít és tárol képet, hangot és videót;
- digitális képeken képkorrekciót hajt végre.
- ismeri egy bittérképes rajzolóprogram használatát, azzal ábrát készít;
- bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban rajzeszközökkel ábrát készít.

Táblázatkezelés

- cellahivatkozásokat, matematikai tudásának megfelelő képleteket, egyszerű statisztikai függvényeket használ táblázatkezelő programban;
- az adatok szemléltetéséhez diagramot készít;
- tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.
- az adatokat táblázatos formába rendezi és formázza;
- problémákat old meg táblázatkezelő program segítségével.

Az információs társadalom, e-Világ

- ismeri a digitális környezet, az e-Világ etikai problémáit;
- ismeri az információs technológia fejlődésének gazdasági, környezeti, kulturális hatásait.
- ismeri az információs társadalom múltját, jelenét és várható jövőjét;

- online gyakorolja az állampolgári jogokat és kötelességeket;
  - ismeri az információkeresés technikáját, stratégiáját és több keresési szempont egyidejű érvényesítésének lehetőségét;
  - tisztában van a hálózatokat és a személyes információkat érintő fenyegetésekkel, alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;
- védekezik az internetes zaklatás különböző formái ellen, szükség esetén segítséget kér.

Etika

A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban

A közösségek és identitás

- A kulturális-társadalmi identitás alapjai, a nemzeti identitás megőrzése;
- Európa szerepének felismerése, mint a nemzeti kulturális identitás egyik meghatározója;
- A különböző közösségekhez tartozás lehetséges ellentmondásai feltárása;
- Különböző közösségek viszonyainak elemzése;
- Az európai értékrend elemei a társadalmi és jogrendszerekben, ezek megvalósulása vagy hiánya a mindennapokban.

Értékek a társas együttműködésben

- A kölcsönös bizalom, becsületesség és felelősségvállalás, mint fő közösségszervező értékek azonosítása;
- Az elesettek segítése, a szolidaritás fogalmának értelmezése;
- Véleményalkotás a szabálysértés, csalás, jogsértés, bűnelkövetés eseteiről egyéni és társadalmi kár szempontjából, egyben a társadalmi elfogadottságáról;
- Kérdések megfogalmazása a büntetés néhány formájáról;
- Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése;
- Fontos társadalmi értékek megvalósításának érdekében végzett tevékenységek megismerése;
- A jogok és kötelességek rendszerének elemzése több társadalmi szinten;
- Az egyén aktív részvételi lehetőségei a társadalom életének szabályozásában;
- Társadalmi témájú média hírek elemzése, saját médiafogyasztás vizsgálata;
- Az agresszív nyelvhasználat és az információtorzítás felismerése.

A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő

Lehetőségek és egyenlőtlenségek

- Megismeri az általános emberi szükségleteket az egyén, a helyi közösségek és az emberiség szintjén is;
- Az egyén és közösség rövid és hosszú távú érdekei közötti ellentmondások feltárja;
- Az emberiség létezésének alapvető feltételeit veszélyeztető folyamatok azonosítja;
- Társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek okainak megismerése.

Az ember és környezetének kölcsönhatása

- Az emberiség életét és gondolkodását leginkább befolyásoló technológiák hatásainak elemzése a személyes kapcsolatok és az életminőség szempontjából, megoldási javaslatok, etikai szabályok megfogalmazása a problémákra;
- Károsító és építő, környezetszépítő tevékenységek megkülönböztetése;
- Néhány környezeti etikai és bioetikai kérdés megismerése;

Az emberiség jövője

- A fogyasztói és pénzügyi tudatosság fő elveinek rendszerezése;
- Környezetbarát technológiai megoldások, kreatív újra hasznosítási lehetőségek feltárása;
- Saját célok megfogalmazása a fenntartható fejlődés érdekében.
- **Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére**

Világnézet és erkölcs

- Különböző világnézetten alapuló gondolkodások összehasonlítása;
- Az erkölcs, mint viselkedést szabályozó értékrendszer, az erkölcsi fogalmak egyéni értelmezése;
- A személyes erkölcs kialakulását befolyásoló tényezők azonosítása: a család, a média, a kortárs csoportok, a nevelők;
- Az egyén és közösség értékítéletének ütköztetése;
- A saját értékrendnek megfelelő és ellentmondó viselkedés gyakorlása;
- A zsidóság és a kereszténység, világképeinek fő vonásai, fő tanításaik megismerése;
- A vallás szerepének jelentőségének azonosítása az emberek életében;
- A zsidó és keresztény vallások álláspontjainak értelmezése néhány általános etikai kérdésben;
- Az egyházak társadalmi tevékenységének megismerése, együttműködés közös célok érdekében.
A vallások tanításai
- A tízparancsolat megismerése;
- A felebaráti szeretet, felelősségvállalás gyakorlása a másik ember iránt;
- Olyan értékek keresése, melyek azonosak a vallásos és nem vallásos emberek számára.

Fizika

- A diák ismerje fel a tanult elektromos és fénytani jelenségeket, a tanórán és az iskolán kívüli életben Ismerje az elektromos áram hatásait és ezek gyakorlati alkalmazását.
- Ismerje és tartsa be az érintésvédelmi és baleset-megelőzési szabályokat. Legyen képes tanári irányítással egyszerű elektromos kapcsolások összeállítására, feszültség- és árammérésre. Tudja értelmezni az elektromos berendezéseken feltüntetett adatokat.
- Ismerje a háztartási elektromos energiatakarékosság jelentőségét és megvalósításának lehetőségeit.

- Tudja az anyagokat csoportosítani elektromos és optikai tulajdonságaik szerint.
- Legyen tisztában a szem működésével és védelmével kapcsolatos tudnivalókkal, ismerje a szemüveg szerepét. Ismerje a mindennapi optikai eszközöket.
- Legyen képes alapvető tájékozódásra az iskolai könyvtár lexikonjai, kézikönyvei, természettudományos ismeretterjesztő könyvei, folyóiratai között.

Kémia

Atomok, molekulák és ionok

- tudjon különbséget tenni elemi részecske és kémiai részecske, valamint atom, molekula és ion között;
- szöveges leírás vagy kémiai szimbólum alapján tudja megkülönböztetni az atomokat, molekulákat és ionokat;
- ismerje a legfontosabb elemek vegyjelét, illetve vegyületek képletét;
- tudja, hogy az atom atommagból és elektronburokból épül fel;
- tudja felírni a kisebb atomok elektronszerkezetét a héjakon lévő elektronok számával;
- tudja, hogy az atom külső elektronjainak fontos szerep jut a molekula- és ionképzés során;
- értse az egyszerű molekulák kialakulását (H_2 , Cl_2 , O_2 , N_2 , H_2O , HCl , CH_4 , CO_2), és tudja felírni a képletüket;
- értse az egyszerű ionok kialakulását (Na^+ , K^+ , Mg^{2+} , Ca^{2+} , Al^{3+} , Cl^- , O^{2-}), és analógiás gondolkodással tudjon következtetni az egy oszlopban található elemekből képződő ionok képletére;
- értse az ionvegyületek képletének megállapítását;
- ismerje a köznapi anyagok molekula- és halmazszerkezetét (hidrogén, oxigén, nitrogén, víz, metán, szén-dioxid, gyémánt, grafit, vas, réz, nátrium-klorid);

Kémiai reakciók

- ismerje a kémiai reakciók végbemenetelének legalapvetőbb feltételeit (ütközés, energia);
- ismerje a köznapi élet szempontjából legalapvetőbb kémiai reakciókat (pl. égési reakciók, egyesülések, bomlások, savak és bázisok reakciói, fotoszintézis);
- ismerjen sav-bázis indikátorokat, értse felhasználásuk jelentőségét;
- ismerje a katalizátor fogalmát, értse a katalizátorok működési elvének lényegét;
- ismerje a korrózió fogalmát és a fémek csoportokba sorolását korrózióállóságuk alapján, értse a vas korróziójának lényegét, valamint a korrózióvédelem módjait.

Kémia a természetben

- ismerje természeti környezetének, azon belül a légkörnek, a kőzetburoknak, a természetes vizeknek és az élővilágnak a legalapvetőbb anyagait;
- értse a globális klímaváltozás, a savas esők, az ózonsztratoszféra károsodásának, valamint a szmogok kialakulását és emberiségre gyakorolt hatását;
- tudja azonosítani és példát felhozni a környezetében előforduló leggyakoribb, levegőt, vizet és talajt szennyező forrásokra;

- ismerje a háztartási hulladék összetételét, felhasználásának és csökkentésének lehetőségeit, különös figyelemmel a veszélyes hulladékokra;
- ismerje a környezetszennyezés mérséklésének lehetőségeit (pl. energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, tudatos vásárlás).

Kémia a mindennapokban

- tudja, hogy a bennünket körülvevő anyagokat a természetben található anyagokból állítjuk elő;
- tudja, hogy az életfolyamatainkhoz szükséges anyagokat a táplálékunkból vesszük fel zsírok, fehérjék, szénhidrátok, ásványi sók és vitaminok formájában;
- legyen képes a forgalomban lévő kemikáliák (növényvédő szerek, háztartási mosó- és tisztítószer) címkéjén feltüntetett használati útmutató értelmezésére, azok felelősségteljes használatára;
- tudja, hogy a különféle ásványokból, kőzetekből építőanyagokat (pl. meszet, betont, üveget) és fémeket (pl. vasat és alumíniumot) gyártanak;
- ismerje a kőolaj feldolgozásának módját, fő alkotóit, a szénhidrogéneket, tudja, hogy ezekből számos termék (motorhajtóanyag, kenőanyag, műanyag, textil, mosószer) készül.

ANGOL

Hallott szöveg értése

- legyen képes ismeretlen nyelvi elem jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kb. 100 szavas szövegből kikövetkeztetni; lényeges információt a lényegteltől elkülöníteni

Beszédképesség

- tudjon jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszolni;
- legyen képes egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni
- képes legyen megértési probléma esetén segítséget kérni;
- tudjon egyszerű párbeszédben részt venni, beszélgetést kezdeményezni és befejezni.

Olvasott szöveg értése

- képes legyen jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérteni;
- tudjon ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- legyen képes jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben fontos információt megtalálni;
- képes legyen ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb.100 szavas szövegben a lényeges információt a lényegteltől elkülöníteni.

Írásképesség

- tudjon jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leírni;

- legyen képes egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmazni;
- képes egyszerű, strukturált szöveget (üzenet, üdvözlő, baráti levelet) létrehozni;
- tudjon ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő kb. 50 szavas szöveget írni;
- legyen képes kb. 50-70 szavas leíró jellegű fogalmazást írni.

B1 szintű nyelvtudás

- képes legyen főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet, ha az rendszeresen előforduló, ismerős témákról folyik
- legyen képes a mindennapi élet legtöbb helyzetében boldogulni, gondolatokat cserélni, véleményt mondani, érzelmeit kifejezni és stílusában a kommunikációs helyzethez alkalmazkodni.
- tudjon begyakorolt szerkezetekkel érthetően, a folyamatoshoz közelítően beszélni. Az átadott információ lényegét a kapott információhoz képest megközelítő tartalmi pontossággal kifejtani.
- legyen képes megérteni a hétköznapi nyelven írt, az érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő, autentikus vagy kismértékben szerkesztett szövegekben az általános, vagy részinformációkat.
- tudjon több műfajban is egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi témákról. Írásbeli megnyilatkozásaiban már jelenjenek meg a műfaji sajátosságok és különböző stílusjegyek.

TESTNEVELÉS

- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemek elnevezésének, technikai végrehajtásának önálló alkalmazása
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszer gyakorlatok ismertetés utáni pontos és rendszeres végrehajtása, alkalmazása
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- A terhelések után végzett nyújtó hatású gyakorlatok jelentőségének ismerete, azok összeállítása tanári segítséggel
- Összetett gimnasztikai gyakorlatok, illetve egyszerűbb gimnasztikai gyakorlatok lépéskombinációkkal zenére
- Futóiskolai gyakorlatok (taposó futás, ollózó futás, saroklendítés, térdemelés, keresztező futás), futófeladatok (repülő és fokozó futás) különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással
- Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgáskészség- és mozgásképeség-fejlesztéssel
- Egyenletes futások tempó tartással 8-12 percig, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban
- Dobógyakorlatok könnyített és nehezített szerekekkel egy és két kézzel, rögzített helyzetből és lendületből társhoz, célra és távolságra
- Távolugrás közepes (6–10 lépés) és hosszabb (10–14 lépés) nekifutással, lépő technikával homokba
- Kislabdahajtás 5–7 lépéses dobóritmussal
- Gimnasztikus – lépéseket, járásokat, testsúly-áthelyezéseket, szökkenéseket, ugrásokat, fordulatokat tartalmazó – gyakorlatok kivitelezése

Talajon

- Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is

Ugrószekevényen

- Keresztbe állított ugrószekevényen guggoló átugrás
- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai és alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása
- Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása a játékhelyzethez igazodva
- A manipulatív mozgásformákkal nehezített, figyelemmegosztást igénylő egyszerű fogó- és futójátékokban (pl. labdavezetéses fogók) a teljes játékeret felölölő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése
- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása
- Az időjárás, az öltözködés, a sporttáplálkozás és a sporttevékenység összefüggéseinek megértése
- Szabadtéri akadálypályák leküzdése
- A helyes légzéstechnika elsajátítása
- Összetett korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, önálló végrehajtása

VIZUÁLIS KULTÚRA

Vizuális művészeti jelenségek – Alkotások, stílusok

- szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzeli és megjeleníti a látványt, egyénileg és csoportmunkában is;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- tetszésítélete alapján alkotásokról információkat gyűjt, kifejezőerő és a közvetített hatás szempontjából csoportosítja, és megállapításait felhasználja más szituációban;
- megfogalmazza személyes viszonyulását, értelmezését adott vagy választott művész alkotásai, társadalmi reflexiói kapcsán.

Vizuális művészeti jelenségek – Személyes vizuális tapasztalat és reflexió

- elvont fogalmakat, művészeti tartalmakat belső képek összekapcsolásával bemutat, magyaráz és különböző vizuális eszközökkel megjelenít;
- a vizuális problémák vizsgálata során összegyűjtött információkat, gondolatokat különböző szempontok szerint rendez és összehasonlít, a tapasztalatait különböző helyzetekben a megoldás érdekében felhasználja;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Médiумok sajátosságai – Médiумok jellemző kifejezőeszközei

- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiászövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- látványok, képek, médiászövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán személyes módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit;
- vizuális megjelenítés során egyénileg és csoportmunkában is használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

Időbeli és térbeli viszonyok – Tér és idő vizuális megjelenítésének lehetőségei

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenések, képek, mozgóképek, médiászövegek vizsgálata, összehasonlítása során feltárt következtetéseit megfogalmazza, és alkotó tevékenységében felhasználja, egyénileg és csoportmunkában is;
- adott témát, időbeli, térbeli folyamatokat, történéseket közvetít újabb médiумok képírási formáinak segítségével egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Vizuális információ és befolyásolás – Kép és szöveg üzenete

- a valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;
- vizuális megjelenítés során használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit, egyénileg és csoportmunkában is;
- a helyzetek, történetek ábrázolása, dokumentálása során felhasználja a kép és szöveg, a kép és hang viszonyában rejlő lehetőségeket, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- nem vizuális információkat (pl. számszerű adat, absztrakt fogalom) különböző célok (pl. tudományos, gazdasági, turisztikai) érdekében vizuális, képi üzenetté alakít;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja.

Környezet: Technológia és hagyomány – Hagyomány, design, divat

- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, építményeket összehasonlít, megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotótevékenysége során újrafogalmazza a látványt;
- különböző korok és kultúrák szimbólumai és motívumai közül adott cél érdekében gyűjtést végez, és alkotó tevékenységében felhasználja a gyűjtés eredményeit;

- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- gondolatait, terveit, észrevételeit, véleményét változatos vizuális eszközök segítségével prezentálja;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Környezet: Technológia és hagyomány – Tárgyak, terek, funkció

- alkotómunka során felhasználja a már látott képi inspirációkat;
- adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keres többféle forrásból;
- adott koncepció figyelembevételével, tudatos anyag- és eszközhasználattal tárgyakat, tereket tervez és hoz létre, egyénileg vagy csoportmunkában is;
- adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, javasol, a probléma megoldása érdekében kísérletezik;
- nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

Ének

Éneklés

- Csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangjaitól megfelelő hangmagasságban énekel.
- Éneklés közben tempót és dinamikát vált.
- Emlékezetből énekel egyszerű magyar népdalokat, műdalokat, a Himnuszt és a Szózatot.
- Egy- vagy többszólamú zenei részletek előadásában aktívan részt vesz.
- Társaival együttműködve részt vesz hangszerkíséretes dalok, darabok előadásában.
- Saját vagy megírt témát dolgoz fel osztály- és iskolatársaival együtt zenés projektek formájában.

Ritmus- és hallásfejlesztés

- Érti és megkülönbözteti a különböző ritmusértékek és hangok relációit.
- Érti és alkalmazza a tempó, hangerő, hangsín, hangmagasság és ritmus fogalmait.

A zeneelmélet alapjai

- Ismeri a hétfokú skála szolmizációs hangjait és a zenei ábécés alaphangokat.
- Megnevezi és beazonosítja a kottakép alapvető elemeit, például tempójelzés, ütemmutató, kulcsok.
- Érti és beazonosítja a különböző formarészek zenén belüli szerepét.

Funkció-, műfaj- és korismeret

- Különböző műfajú és stílusú zenét megadott szempontok segítségével értelmez.
- Jellegzetes hangszercsoportokat és hangszereket hallás alapján megkülönböztet és azonosít.

- Megkülönbözteti a zene funkcionális jellemzőit.
- Megfigyeli, összehasonlítja a zenét és a cselekményt, azonosítja a témát és a szereplőket, hangulatot, műfajt, korszakot.
- Felismeri az egyes zenei műfajokat, és megnevezi azok funkcióját.

Analitikus gondolkodás, önkifejezés

- Többféle szempontot érvényesítve alkot zeneművekről értékítéletet, és álláspontja mellett érvel.
- Megfigyeli a különböző zenei interpretációk közötti különbségeket, s azokat meg is nevezi.
- Kérdéseket vet fel a zenemű üzenetére és kifejezőeszközeire vonatkozóan.
- Néhány mondattal összefoglalja a zenemű mondanivalóját (például miért íródott, kinek szól, milyen gondolatokat/érzelmekeket fejez ki).
- Saját gondolatot/témát/üzenetet ad elő önmaga által választott, a kifejezéshez legjobban illő zenei közlésformában.
- Önálló véleménye van a zene különböző megnyilvánulási formáiról, ezekre példákat hoz a jelenkor zenéiből és a múlt zenei örökségéből, beleértve az alkalmazott és szórakoztató zenét is.

Kulturális műveltség és kulturális befogadókészség

- Ismer néhány magyar és más kultúrákra (nemzeti, popkultúra, szubkultúrák) jellemző zenei alapelemet, s ezeket újonnan hallott zeneművekben is felfedezi.
- Azonosítja a közösen megismert és értelmezett zeneművek részleteit, megnevezi azok alkotóit, műfaját, keletkezésének ismert körülményeit, irodalmi, képzőművészeti, történelmi vonatkozásait.
- Ismer a tanult népdalokhoz, népzenei szemelvényekhez kapcsolódó népszokást, néphagyományt.
- Elsajátítja a magyar néptánc néhány alaplépését, példákat tud megnevezni a tánc szerepéről a népi hagyományokban, a szokásokban, életmódban.
- Aktívan részt vesz az iskola vagy a térség, város, falu, kerület hagyományos ünnepein.
- Különböző szempontok mentén elkülöníti a magyar népzene a magyar nótától és a cigányzenétől.
- A zeneműveket tanári segítséggel történelmi, földrajzi és társadalmi kontextus alapján értelmezi.

Önálló tanulás gyakorlása

- Önállóan elsajátítja a zenei produkció rá eső részét.
- A zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít.
- Önállóan megfigyeli és felismeri az összefüggéseket zene és szövege, zenei eszközök és zenei mondanivaló között.
- Megfigyeli, összehasonlítja azonos zenei téma, motívum különböző feldolgozásait, zeneművek átdolgozásait és egy népdal különböző változatait.
- Ismer és használ internetes zenei adatbázisokat, gyűjteményeket.